

Komentář k opatřením Ministerstva zdravotnictví (dále jen MZ) týkajícím se provozu škol od 12.4.2021 a k reakcím veřejnosti na tato opatření

Každá "analýza" nebo jinak nazvané posouzení podmínek obnovení osobní přítomnosti žáků ve škole při prezenční (hromadné) výuce je právně bezvýznamná a zachycuje jen jeden z mnoha možných soukromých názorů na vyhlášené podmínky obnovení prezenční výuky ve školách. Za protiprávní (nezákonné) může prohlásit jakékoli opatření přijaté orgánem veřejné moci jedině soud. Do té doby jsou škola, ale i zákonný zástupce dítěte nebo žáka povinni aplikovat beze zbytku každé opatření přijaté orgánem veřejné moci, jinak se sami dopouštějí protiprávního jednání, které je postižitelné orgánem veřejné moci. **K aplikaci postupů obsažených v mimořádném opatření MZ přijatého na základě zákona nepotřebuje škola souhlas zákonného zástupce, protože plní povinnost vyplývající ze zákona. Ředitel školy se tak v žádném případě nemusí obávat odpovědnosti za údajné porušení práv dítěte (žáka) či jeho zákonného zástupce jen proto, že plnil zákonem uloženou povinnost.**

1. Testování dětí a žáků

Podle platného mimořádného opatření MZ vydaného v souladu s ustanovením § 69 a 80 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, je s účinností od 12.4.2021 podmínkou osobní přítomnosti dětí a žáků ve škole při prezenční (hromadné) výuce jejich opakované testování a současně u žáků základních škol povinné používání ochrany dýchacích cest některým z prostředků výslovně uvedených opatřením MZ.

Podle čl. I, písm. b) mimořádného opatření MZ č.j. MZDR 14592/2021-3/MIN/KAN ze dne 6.4.2021 je přípustné testování dětí a žáků výlučně jen antigenními testy **poskytnutými školou a provedených ve škole**. Tyto testy umožňují provedení testu samotným žákem, přičemž škola má právo umožnit provedení testu u dítěte nebo žáka i **jinou osobou** (včetně **zákonného zástupce** dítěte nebo žáka).

Ve škole prováděné testy **může nahradit:**

- **negativní výsledek testu provedeného poskytovatelem zdravotních služeb, který není starší než 48 hodin,**
- **dále certifikát o provedeném očkování** (s povinným odstupem 14 dnů od poslední dávky) a
- **doložení prodělaného onemocnění COVID – 19 v době kratší než 90 dnů.**

Povaha tohoto mimořádného opatření MZ **nepřipouští prokázání výsledku testu jiným způsobem** (zejména např. provedením vlastního testu doma před příchodem do školy).

Povinnost testování žáků se netýká individuálních konzultací žáků (včetně žáků 2. stupně ZŠ a žáků SŠ) a dále individuální výuky v ZUŠ, v jazykové škole a ve středisku volného času.

Provádění testů dětí a žáků při příchodu do školy **je zákonem uložená povinnost**, ze které lze připustit jen výše uvedené tři výjimky spočívající v nahrazujících certifikátech. **Neprovedení testu** u dítěte nebo žáka (zejména pro odpor ze strany zákonného zástupce) znamená **zákaz přítomnosti takového dítěte nebo žáka ve škole**. Přitom tomuto dítěti nebo žákovi **nevzniká nárok na distanční formu výuky** ve smyslu ustanovení § 184a školského zákona.

Případná námitka spočívající v údajném porušení práva dítěte nebo žáka na vzdělávání nemůže být pro ředitele školy relevantní, protože v daném případě je veřejnou mocí postaveno právo na ochranu veřejného zdraví nad toto právo dítěte nebo žáka na vzdělávání. Nepřípustnost

(nezákonnost) takového hodnocení dvou soupeřících práv může (a musí) konstatovat jedině soud!

V této souvislosti je na místě připomenout, že **pokud z rozhodnutí zákonného zástupce nebude provedeno testování dítěte nebo žáka, a tento se z uvedeného důvodu neúčastní výuky, popř. pokud zákonný zástupce z obavy před testováním nepošle své dítě do školy, je povinností zákonného zástupce doložit důvody nepřítomnosti svého dítěte ve škole, a to způsobem vyplývajícím ze školního řádu dané školy (§ 22 odst. 3, písm. d) školského zákona).**

2. Testování zaměstnanců školy

Osobní přítomnost zaměstnance ve škole a školském zařízení je od 12.4.2021 možná výlučně jen s podmínkou provedení antigenního testu při příchodu na pracoviště. Ve škole prováděné testy lze nahradit některým ze tří certifikátů uvedených v bodě 1 tohoto komentáře (tj. testování žáků) a dále doložením negativního výsledku antigenního testu provedeného v jiné škole, již je rovněž zaměstnancem.

Povinnost testování při příchodu na pracoviště (s periodicitou stanovenou v čl. I.1 mimořádného opatření MZ č.j. MZDR 14592/2021-2/MIN/KAN ze dne 6.4.2021) je povinností zaměstnance vyplývající z právních předpisů a vztahujících se k vykonávané práci. Proto odmítnutí podstoupit test může být důvodem k výpovědi z pracovního poměru podle § 52, písm. g) zákoníku práce.

Doba zameškaná z důvodu odmítnutí zaměstnance podstoupit test je omluvenou nepřítomností v práci bez nároku na mzdu (plat) a na náhradu mzdy (platu). Tento důvod nepřítomnosti zaměstnance v práci (protože mu zaměstnavatel po právu zamezí v přístupu na pracoviště) totiž není mezi zákonem uznanými překážkami v práci, při nichž vzniká nárok na náhradu mzdy (platu).

8.4.2021

JUDr. PhDr. Jiří Valenta